

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2798

Vragen van het lid **Smaling** (SP) aan de Minister van Infrastructuur en Milieu over *het afsluiten van de waterlevering* (ingezonden 11 juli 2014).

Antwoord van Minister **Schultz van Haegen-Maas Geesteranus** (Infrastructuur en Milieu) (ontvangen 28 augustus 2014)

Vraag 1

Bent u bekend met het feit dat er door de Watermaatschappij Limburg (WML) in de periode tussen juni 2012 en september 2013 alleen al in Heerlen 133 waterafsluitingen hebben plaatsgevonden?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Bent u bekend met het feit dat er door diezelfde Watermaatschappij Limburg (WML) aan een directeur meer dan € 150.000 salaris betaald wordt, waardoor ook een crisisheffing betaald moet worden van ruim € 5.000?

Antwoord 2

Het salaris van de algemene directeur is vermeld in het jaarverslag. Dit salaris bedroeg in 2013 € 160.375 en ligt daarmee onder de voor het jaar 2014 geldende maximumnorm van € 230.474 op grond van artikel 2, eerste lid, van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector. De door u aangehaalde pseudo-eindheffing hoog loon bedraagt 16% van het salaris boven de € 150.000 en bedroeg daarmee circa € 1.600.

Vraag 3

Hoe beoordeelt u de balans in de bedrijfsvoering wanneer aan de ene kant wanbetalers worden afgesloten, terwijl het bedrijf aan de andere kant beschikt over een algemene financiële reserve van meer dan 100 miljoen euro?

¹ geZIEN Heerlen, 1 juli 2014, «Raad Heerlen: waterafsluiting door WML «onacceptabel»» (<http://heerlen.gezien.nl/nieuws/raad-heerlen-waterafsluiting-door-wml-onacceptabel.html>).

Antwoord 3

Laat ik voorop stellen dat de bedrijfsvoering primair een zaak is van het drinkwaterbedrijf zelf en haar publieke aandeelhouders. Gelet op de zorgplicht van drinkwaterbedrijven dienen zij alles in het werk te stellen om de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening te garanderen. Daarvoor moet een uitgebreid leidingnetwerk inclusief productie-locaties worden onderhouden. Hiervoor zijn jaarlijks diverse investeringen vereist, waardoor drinkwaterbedrijven kapitaalintensieve organisaties zijn die voldoende algemene financiële reserves nodig hebben. De inkomsten van drinkwaterbedrijven bestaan voor een belangrijk deel uit betalingen van afnemers voor het drinkwater. De Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers van drinkwater (verder: Regeling) heeft tot doel te waarborgen dat het afsluiten van wanbetalers pas na een zorgvuldige procedure plaatsvindt.

Vraag 4, 5 en 6

Hoe moet volgens u gevolg worden gegeven aan het vonnis van de kantonrechter in Heerlen d.d. 25 juni 2008 die in de zaak van een Heerlense wanbetaler heeft geoordeeld dat water een «mensenrecht» is?²
Hoe moet volgens u gevolg worden gegeven aan de uitspraak van het gerechtshof in Den Bosch d.d. 2 maart 2010, dat de opvatting dat een aangesloten waterleiding een eerste levensbehoefte is, niet deelt?³
Hoe verhoudt zich bovengenoemde uitspraak met de uitspraak van uw ambtsvoorganger bij de invoering van de Regeling afsluitbeleid kleinverbruikers dat «water een eerste levensbehoefte is»?⁴

Antwoord 4, 5 en 6

Beide aangehaalde rechterlijke uitspraken dateren van vóór de inwerkingtreding van de Regeling. Daarbij werd getoetst of het drinkwaterbedrijf, gelet op de algemene voorwaarden in de overeenkomst met de afnemer, in redelijkheid mocht overgaan tot afsluiting. Dat water een eerste levensbehoefte is werd daarbij door de rechter meegewogen. Met inwerkingtreding van de Regeling in 2012 is een procedure voorgeschreven die gevolgd moet worden door het drinkwaterbedrijf alvorens tot afsluiting van levering kan worden overgegaan. De rechter toetst of deze procedure is gevolgd. Dat drinkwater een eerste levensbehoefte is, is nog steeds kabinetsbeleid. De Drinkwaterwet geeft dan ook het recht op toegang tot drinkwater en de verplichting voor drinkwaterbedrijven om het afsluiten van een kleinverbruiker zoveel mogelijk te voorkomen. Dat drinkwater een mensenrecht is, betekent niet dat het gratis zou moeten zijn. In een brief die de ministers van Buitenlandse Zaken en Ontwikkelingssamenwerking op 13 mei 2008 aan de voorzitter van de Tweede Kamer gezonden hebben (TK 31 250, nr. 15) werd hierover al opgemerkt dat voor het duurzaam realiseren van het recht op water en sanitatie betaling van diensten van groot belang is. Dit omdat het de financiële duurzaamheid van het dienstensysteem waarborgt en een stimulans is voor de betaler om op een duurzame manier gebruik te maken van water. Wanneer het drinkwaterbedrijf er, met toepassing van de Regeling, alles aan gedaan heeft afsluiting te voorkomen kan het uiteindelijk besluiten de drinkwaterlevering stop te zetten. Ten aanzien van de inspanningen die de drinkwaterbedrijven verrichten om afsluiting te voorkomen, verwijs ik in het antwoord op vraag 7 en 10 nog naar het recent gesloten convenant over problematische schuldsituaties.

Vraag 7

Erkent u de internationaal erkende minimumnorm van vijftig liter water per persoon per dag om te wassen en te drinken? Zo ja, op welke wijze garandeert u de toegang tot deze minimum hoeveelheid onder de Regeling afsluitbeleid kleingebruikers?

² <http://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBMAA:2008:BD5759>

³ <http://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:GHSHE:2010:BL6583&keyword=waterleiding&keyword=heerlen>

⁴ <http://www.rijksoverheid.nl/nieuws/2012/04/20/streng-eisen-bij-afsluiten-drinkwater-consumenten.html>

Antwoord 7

Volgens de Verenigde Naties (VN) en Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) is tussen 50 en 100 liter water per persoon per dag nodig voor de basisbehoeften (Factsheet 35 The right to water United Nations, Geneva ISSN 1014-5567 GE.10-14425 – August 2010 – 14,465). Ik onderschrijf de internationale opvattingen over deze range, het betreft hier echter geen internationaalrechtelijke minimumnorm – vastgelegd in een verdrag of regelgeving – voor het (kosteloos) verstrekken van water, maar een indicator voor de minimum basisbehoefte water per dag die kan variëren afhankelijk van gezondheidstatus, werk, klimaat en andere factoren.

Het uitgangspunt van de Drinkwaterwet is om kostendekkende en niet-discriminerende tarieven te hanteren. De inzet van het drinkwaterbeleid en regelgeving in Nederland is erop gericht om drinkwater voor alle huishoudens betaalbaar te houden en afsluiting zoveel als mogelijk te voorkomen. Het kosteloos verstrekken van water past daar, zoals ook toegelicht op vraag 6, niet in. Bij wanbetaling zou volgens de VN en WHO rekening moeten worden gehouden met de draagkracht, voordat tot afsluiting wordt overgegaan. Ook hier wordt via de verplichtingen in de Regeling invulling aan gegeven, alsmede via het recente convenant tussen de drinkwaterbedrijven en NVVK (Vereniging voor Schuldhulpverlening en Sociaal Bankieren). Gezien het belang om de financiële duurzaamheid van de openbare drinkwatervoorziening te behouden en het belang de gebruiker te stimuleren op een duurzame manier water te consumeren zie ik geen reden om (kosteloos) een minimum hoeveelheid water te garanderen.

Vraag 8

Zijn naar uw mening het niet kunnen doorspoelen van een toilet en het niet kunnen wassen en schoonhouden van have en goed gevaar voor de volksgezondheid? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8

Nee, bij een afsluiting is er geen gevaar voor de volksgezondheid. Mogelijk zou de gezondheid van degene die wordt afgesloten (dan wel leden van het betreffende huishouden) in het geding kunnen komen. In de Regeling zijn ter voorkoming daarvan waarborgen opgenomen. Bij de aanwezigheid van een medische verklaring, waaruit blijkt dat het afsluiten in medisch opzicht ernstige risico's voor de gezondheid met zich meebrengt en derhalve niet verantwoord is, zal afsluiting geen doorgang vinden. In de praktijk blijkt overigens dat de levering van water vaak binnen enkele dagen wordt hervat. In de tussentijdse periode vormt (tijdelijke) afsluiting, vanwege de aanwezigheid van alternatieven (bijvoorbeeld flessenwater) doorgaans geen ernstige inbreuk op het gezondheidsbelang van de consument.

Vraag 9

Kunt u de Kamer een overzicht geven van het aantal waterafsluitingen per waterbedrijf? Bent u bereid de aantallen afsluitingen verplicht op te laten nemen in de jaarverslagen van de respectievelijke waterbedrijven?

Antwoord 9

Het aantal afsluitingen als gevolg van wanbetaling was in 2013 evenals in 2006 (zie antwoord op Kamervragen nr. 2060712030) ongeveer 8.000. Dit betreffen overigens niet alleen afsluitingen van huishoudens, maar ook van andere afnemers, bijvoorbeeld bedrijven.

Drinkwaterbedrijf	Aantal aangesloten huishoudens en bedrijven in 2013	Aantal afsluitingen wegens wanbetaling 2013	Percentage afsluitingen wegens wanbetaling 2013
Waterbedrijf Groningen	280.343	105	0,04%
Waterleidingmaatschappij Drenthe	200.859	323	0,16%
Vitens	2.581.275	2.585	0,10%
PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland	779.248	293	0,04%
Waternet	493.933	30	0,01%
Dunea	609.856	2.221	0,36%

Drinkwaterbedrijf	Aantal aangesloten huishoudens en bedrijven in 2013	Aantal afsluitingen wegens wanbetaling 2013	Percentage afsluitingen wegens wanbetaling 2013
Oasen	340.880	459	0,13%
Evides Waterbedrijf	1.027.554	764	0,07%
Brabant Water	1.118.986	503	0,04%
WML	539.972	940	0,17%
Totaal	7.972.906	8.223	0,10%

bron: Vewin

Het opnemen van gegevens in de jaarverslagen van drinkwaterbedrijven is de verantwoordelijkheid van de drinkwaterbedrijven en haar publieke aandeelhouders (provincies en gemeenten). Op dit moment bestaat er geen grondslag om dit verplicht vast te laten leggen in een jaarverslag. Dat laat onverlet dat drinkwaterbedrijven in het jaarverslag het aantal afsluitingen op vrijwillige basis kunnen weergeven.

Vraag 10

Bent u bereid in gesprek te gaan met de waterbedrijven om de Regeling afsluitbeleid kleingebruikers te evalueren en vervolgens te bezien of het neerleggen van de verantwoordelijkheid van aan- of afsluiten bij de Kredietbank of de schuldhulpverlening een passende werkwijze voor gemeenten is?

Antwoord 10

De Regeling zorgt voor een zorgvuldig gereguleerd afsluitbeleid. De Inspectie Leefomgeving en Transport ziet er op toe dat de Regeling correct wordt toegepast door de drinkwaterbedrijven. Uit dit toezicht blijkt dat de Regeling door drinkwaterbedrijven goed wordt nageleefd.

Het convenant dat de drinkwaterbedrijven hebben gesloten met de NVVK is een goede aanvulling op de Regeling. Het convenant is per 1 juli 2014 in werking getreden. Het convenant bevat afspraken tussen het drinkwaterbedrijf en de schuldhulpverlening. Wanneer iemand zich meldt bij de schuldhulpverlening zal een drinkwaterbedrijf de incasso opschorten. Ik ondersteun de ondertekening van dit convenant van harte. Deze dient als extra waarborg en wil ik eerst in de praktijk zijn waarde laten bewijzen.

Gelet op het recentelijk in werking treden van de Regeling (juni 2012) en de goede naleving daarvan door de drinkwaterbedrijven, alsmede het recente convenant (juli 2014), zie ik in dit vroege stadium geen aanleiding tot een evaluatie of wijziging van bevoegdheden en verantwoordelijkheden.